

Karel Čapek – RUR

Karel Čapek

- 1890 – 1938
- Spisovatel, novinář
- Bratr Josef a sestra Helena
- Poznamenán 1. světovou válkou
  - Nebyl přímo na frontě, byl zhrozen ze zpráv z fronty
- Válka využívala nejmodernější techniku k zabíjení – u Čapka vyvolalo pocit nedůvěry v techniku
- Tvořil v meziválečném období
- Zemřel 25.12 1938
- Další díla
  - Válka s mloky
  - Bílá nemoc
  - R.U.R
- Současníci
  - Josef Čapek
  - Voskovec a Werich (Osvobozené divadlo)
  - Karel Poláček
  - Ivan Olbracht

R.U.R

- Rosumovi Univerzální Robori
- Vydáno 1920
- Antiutopické drama
  - Určeno k hraní v divadle
- Téma
  - Následky sestrojení robotů
  - Hrozba nadvlády umělé inteligence
- Motivy
  - Lidská práce
  - Roboti
  - Válka
  - Vzpouza
  - Lásky
- Charakteristika
  - Lidé ztratili zájem pracovat, lenost
  - Výrobci robotů si hrají na boha
  - Poprvé zde zaznělo slovo robot
    - Čapek proti sobě staví dva postoje lidí
      - Domin a vedení fabriky
        - Chtějí osvobodit člověka od práce, vyrábí stále víc a víc robotů
      - Nána, Alquist, Helena

- Helena - Výroba robotů je proti přírodě, Alquist – zasánce práce

- Kompozice
  - Předehra a 3 dějství
  - Epika
  - Chronologické
- Symbolika jmen
  - Domin z latiny Pán (ředitel továrny)
  - Helena – robotka – krásná, jméno vybrané podle Heleny Gloryové
  - Primus – první → Adam v bibli
  - Fabry – fabrika
  - Busman – byznysmen
  - Alquist – stavitel
  - Helena – zástupce žen, neplodná, zbytečná
  - Dr. Gall – jako v Bílé nemoci dr. Galén, doktor robotů
- Vývoj robotů
  - Pracovní síly ve službách člověka
  - Vojáci
  - Organizovaná síla
  - Vrazi
- Okolnosti vzniku
  - Rozhodl se varovat lidstvo před technikou, před možností jejího zneužití
  - Lidi mají pracovat
  - Počátek jeho druhého tvůrčího období
- Jazyk
  - Spisovný
  - Krátké věty, rychlé dialogy
- Postavy
  - Helena Gloryová
    - Mladá, krásná, inteligentní slečna, pozdější manželka Domina
    - Ztělesnění ženského citlivého přístupu jak k lidem tak k robotům
  - Alquist
    - Stavitel robotů, za největší hodnotu považuje práci a lidský život
  - Herry Domin
    - Z latiny Pán
    - Centrální ředitel továrny
    - Zastánce vznešené myšlenky povznést člověka
    - Hraje si na boha
    - Chce vytvořit nové bytosti
  - Dr. Gall
    - ředitel fyziologického výzkumného oddělení robotů - jako Dr. Gallén (Bílá nemoc).
    - Jeho úkolem je aby roboti byli technicky co nejdokonalejší. Na přání Heleny vypěstuje u některých robotů rozum a cit.
  - Nána
    - služebná, moc toho nechápe, přesto má strach z velké troufalosti člověka, zástupce prostého lidu, věřícího v Boha, Helenina věta „Z Nány mluví tisíc let a z vás všech jenom dnešek“, ji vystihuje asi nejlépe.
  - Konzul Busman –

- Generální komerční ředitel R.U.R. - krátkozraký, obtloustlý žid fascinovaný světem čísel. Roboti jsou pro něj jen stroje a zdroj peněz. Ve chvíli, kdy jde do tuhého je ochoten obětovat peníze nejen za sebe, ale i za ostatní.
- Ing. Fabry
  - generální technický ředitel R.U.R. - na vše se dívá z pohledu technika, nejde mu o zisk, ale o pokrok. Je fascinován myšlenkou, že budou pracovat je roboti, protože člověka považuje za málo výkonného a příliš drahého.
- Dr. Hallemeier
  - Přednosta ústavu pro psychologii a výchovu robotů.
- Časoprostor
  - Drama se odehrává v budoucnost, ale řeší problémy přítomnosti
  - Rossumův ostrov, blíže nespecifikováno
- Děj
  - Za Dominem přijede Helena, dcera prezidenta, a chce vidět závod na výrobu robotů. Přijela sem, aby promluvila k robotům, proč si nechají líbit zacházení, jako by byli stroje. Roboti jsou nerozeznatelní od lidí, ale nemají city a lidské funkce. Proto dojde k záměně, kdy si nejprve Helena myslí o asistentce robotce Sulle, že je žena a následně o skutečných lidech je přesvědčena, že jsou roboti a tedy k nim i promlouvá jako k robotům.
  - Helena v továrně zůstane a vezme si Domina a děj se přesune o deset let později.
  - Po deseti letech se roboti začínají používat i jako vojáci do válek. Helenu trápí, že nemají vlastní rozum a city, a proto přemluví doktora Galla, aby se pokusil takové roboty vyrobit. Svět začíná být plný robotů, lidem se přestávají rodit děti a roboti se začínají proti lidem bouřit.
  - Helena už nechce, aby se roboti vyráběli, a tak spálí plány na jejich výrobu. Mezitím vedoucí fabriky už ví o vzbouření a v den, kdy je to přesně deset let, co Helena přijela na Rossumův ostrov, jívěnují dělovou loď. Bohužel už nikdo nestihne odjet, roboti přicházejí na ostrov, nabírají vše a zabíjí všechny lidi kromě Alquista, který jediný pracuje jako robot.
  - Po vyvraždění lidstva si roboti uvědomí, že jejich životnost je omezená a bez plánů na výrobu za dvacet let vyhynou. Prosí teda Alquista, aby znova našel plány na jejich výrobu. Alquistovi se to však nepodaří. Najde dva roboty Prima a Helenu, kteří v sobě mají city, lásku a jsou jiní než ostatní. Možná že právě tito dva jsou počátkem nové civilizace.